

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Dela comitetul național.

— Comunicat oficial. —

Comitetul național român întrunit în ședință plenară sub presidenția dlui George Pop de Băsești, la Buda-pesta în 20 Februarie n., a luat cu aprobare la cunoștință activitatea clubului parlamentar și în deosebi a aprobat raportul dlui Dr. Teodor Mihali, făcut în calitate de președinte al acestui club, acceptând întru toate demersurile sale strâns legate de actuala criză politică.

Comitetul apreciind greutatea situației politice actuale, creată prin tendințele ostile năzuinței de a democratiza instituțiunile politice ale acestei țări, a decis continuarea fără preget a luptei pentru înfrățirea principiilor democratice depuse în programul național, ținând cont de activitatea altor factori politici, stăruiți pentru aceleași tendințe de democratizare. A insistat asupra necesității de a menține deplina solidaritate a întreg poporului românesc din Ungaria. Această solidaritate nu poate fi conturbată prin acțiunea arivistă a unor indivizi, cari desconsiderând marile interese ale neamului românesc în aceste zile decisive, — au intrat în tratative clandestine cu persoane politice streine de organizația noastră. Comitetul condamnă cu toată fermitatea activitatea acestora, cari fără imputernicire dela partid, neținând seamă de exigențele politice ale poporului român, s-au oferit, pe răspunderea proprie, provocând prin aceasta o confuzie aptă a zădărnici orice lucrare favorabilă cauzei.

Comitetul național în vederea disolvării iminente a camerei a decis convocarea la Sibiu a conferinței naționale electorale, al cărei termen precis se va fixa, când disolvarea camerei va fi fapt împlinit. Pentru pregătirea acestei conferințe, precum și pentru întreprinderea tuturor demersurilor necesare în fața alegerilor dietale, a emis din sânul său o comisiune de 10 inși, care fără amânare va în-

tra în acțiune, având membrii partidului național român să se conformeze și până la întrunirea conferinței electorale întru toate dispozițiilor acestei comisiuni.

Comitetul a decis a intra în luptă electorală în toate cercurile electorale locuite de Români și a încredințat pe președintele clubului parlamentar să continue tratativele începute, în scopul reușitei bune a campaniei electorale.

In comisiunea de zece au fost aleși următorii: Gh. Pop de Băsești, Dr. V. Lucaciu, Dr. T. Mihali, Dr. I. Manu, Nic. Ivan, Dr. Aurel Lazar, Dr. V. Goldiș, Dr. Al. Vaida-Voevod, Dr. A. Vlad și Dr. V. Branște.

Chestiunea bis. din România

și autonomia bisericii noastre

de Dr. N. Bălan.

— Articol final. —

V.

Dar, dacă biserica recurge la ajutorul statului, ca să-și apere drepturile: nu-i dă prin aceasta dreptul de a se amesteca în daraverile ei? Ori, dacă statul cheltuiește o sumă oarecare din buget pentru ajutorarea bisericii: nu ar avea el dreptul de a se amesteca în rosturile ei?

La aceste întrebări e a se răspunde negativ, din următoarele considerațiuni:

Statul e dator să apere ordinea de drept dintre cetățenii săi, precum și drepturile instituțiilor de pe teritoriul său. Aceasta e o datorință a statului, care rezultă din însăși ființa și chemarea lui și pe care nu și-o poate renega.

Dar în rosturile interne ale bisericii, statul n'are dreptul să se amestece. Biserica e o instituție de origine dumnezeiască, care-și are stabilite scopurile ei și mijloacele pentru realizarea acelor scopuri. Din cauza aceasta, evident, nu statul este chemat să prescrie bisericii cum

are să se organizeze, nici să aproabe ori desaproabe mijloacele și organele prin cari are să lucreze ea la realizarea scopurilor ei între oameni. O situație, care dă statului dreptul de a pătrunde atât de adânc în organismul bisericesc, este o situație nefirească, care în anumite cazuri poate deveni direct primejdioasă pentru biserică. Cu drept cuvânt zice înțeleptul episcop I. Bonomelli al Cremonei: „la o altă jertfă s'ar putea învoi biserica, dar la jertfa libertății sale nici odată, pentru că aceasta i-ar putea periclită adevărul, tainele, ocărnuirea și existența ei”.¹⁾

De unde și-ar putea deriva un ministru d. ex. dreptul ca să insti-tue în biserică un nou for și apoi să „aleagă” membrii lui, zicând: „Sfinția Ta părinte ești bun pentru consistorul superior bisericesc, vino de fă propuneri asupra mijloacelor prin cari biserica să lucreze spre mântuirea oamenilor, iar eu îmi rezerv dreptul de a le prevedea cu clausula de aprobare ori neaprobare?” Stăpânirea lumescă n'a primit dela Cristos nici un drept de a dirige biserica. Unii delanoi au văzut un progres în faptul, că preoții sunt chemați la sfat cu arhierii, dar au trecut cu vederea felul, contrar drepturilor genuine ale bisericii, cum sunt chemați și ce sfârșit poate avea sfatul. Dar eu așa cuget, că, pofindu-ne cineva la masă, nu ne privește numai faptul că ne pofteste, ci și felul cum ne pofteste, iar dacă nu ne convine felul cum ne-a poftit, nu mergem la masă. Ori, dacă pofindu-ne cineva la masă, ne va lega gura să nu putem mânca, ce folos și ce cinste vom avea? Cam în asemenea situații se află și membrii consistorului superior bisericesc, pe cari dl ministru îi cheamă la sfat, dar le dă „libertatea” ca plinirea sfatului să iasă numai așa, cum d-sa va voi.

În chestiunile interne ale vieții sale, biserica trebuie să-și păstreze

¹⁾ „Die Kirche” trad. germ. de V. Holzer. Freiburg i. Br. 1902 pag. 365.

cea mai mare libertate și cea mai deplină autonomie. În această libertate și autonomie a bisericii residează pentru ea cea mai puternică garanță, că se va păstra nealterată în ființa ei și se va desvolta în conformitate cu scopurile ei. Această garanță biserica nu și-o poate vinde pe prețul unui ajutor bănesc ce i-l-ar da statul. Mai bine renunță la acest ajutor, decât să intre în robia Faraonilor — cuvântul e biblic — prin un târg rușinos. Ne însușește și ne chezuște mântuirea mai mult acea biserică, care preferă să trăească prin propria-i putere, din jertfele și dragostea credincioșilor ei, decât să renunțe la puritatea și întregitatea ființei sale.

Adeseori am avut ocazie să aud pe unii din regatul român zicând: ne însușeștim și noi pentru principiul libertății bisericii, dar el nu e pentru biserica noastră, pe câtă vreme preoțimea e ca vai de ea, arhierii noștri sunt așa și așa. N'ai văzut cum au susținut în chestia dela ordinea zilei, că legea e întru toate canonică și cum apoi, tot ei, s'au învoit să ceară modificarea ei, recunoscând, că nu e așa cum ziceau la început? N'ai văzut cum la început au zis că invalidează ne-avenita anatema și apoi tot ei, după ce s'a făcut împăcarea, au cerut dela cel ce o aruncase să o retragă? Ce zici la aceste inconsecvențe? Mai poți să dai bisericii libertate?

Mi se pare, că cu acest raționament ne mișcăm într'un cerc vicios. L-am putea asemăna cu procedura păpușarului care face educația ucenicului de stă să-i iasă sufletul, iar pe deasupra îl mai și înjură, fiindcă-l doare și strigă din gură. Cine a adus biserica în starea de aservire în care tânjește? Iar dacă a adus-o cel ce i-a răpit libertatea, atunci să-i stea într'ajutor ca să și-o recâștige și să-și ridice din nou fruntea. Dar se pare că aceasta e cea din urmă cale de îndrep-

FOIȘOARĂ.

Din trecut.

Incerări de împăcare.

(Urmare).

Dupăce însă Maiestatea Sa imperială și regească, condusă de cele mai înalte interese de stat, crezu că acelea sunt mai bine asigurate cu sistemul cuprinsă în art. XII, noi din partea noastră. Nu vedem nici o cauză, pentru care națiunea română să nu primească acea sistemă și să nu voiască a se conforma ei, îndată ce în cadrul aceleiași va fi asigurată individualitatea ei națională. Așa dară nouă ni se pare, că din cauza legii fundamentale, cuprinsă în art. XII, nu ar fi nici o dificultate de a parveni la scopul ce și-a propus înaltul regim cu respect la națiunea română.

A doua presupunere este, pecăt am aflat noi, că Românii din Transilvania ar tinde să periclitaze întregitatea Coroanei ungurești. Această presupunere, pe cât se aude mai des, pe atât e de vagă, în-cât noi nu ne putem reținea, ca să nu o reducem la o simplă denunțare falsă, calumnie inventată și repetată de atâtea ori, de către națiunea română își re-clamă drepturile sale în patria comună.

El un lucru foarte trist, dar prea ușor de explicat, că precum în alte părți ale lumii, așa și în Transilvania, unele clase de oameni, dedate din vechi timpuri a domni peste Români și a-i călea peste cerbice, caută pretexte diverse, spre a le impune iarăși jugul, sub un pretext, ori altul, și sub o formă ori alta. Dară nu este acesta mijlocul și nu va fi nici odată, la nici un popor din lume, ajuns la cunoștința de sine, de a-l conserva în fidelitate către stat și tron. Nu calumnia, și nici persecuțiunile vor îndulci și atrage pe oameni către un stat, fie oricare.

Între anii 1860—1863 încă s'au auzit denunțări de natura celor atinse la locul acesta. Pe atunci însă regimul Maiestății Sale a zis: „Stă la voința și în puterea noastră de a satisface dorințele Românilor, fără umbră de periclitare a statului, așa, încât ei să-și țină de glorie a fi și a se numi concetățeni ai acestui stat, a-și vărsa punga și sângele pentru conservarea și înflorirea lui și a nu mai avea alte aspirațiuni în viața lor”. Pe atunci regimul începuse a-și împlini promisiunile și Românii a se simți ceva mai fericiți.

Cu chestiunea integrității coroanei ungurești se aduce în legătură și uniunea Transilvaniei cu Ungaria, cu adăosul însă, că națiunea română din Transilvania o ar combate la toate ocaziunile.

Este prea adevărat, că nu numai inteligența română, ci chiar poporul a protestat, la toate ocaziunile, în contra uniunii Transilvaniei cu Ungaria. Să fie însă bine constatat din toate actele câte au emanat în această chestiune dela națiunea română transilvană, începând din anul 1848, până în ziua de astăzi, că Românii nu au combătut niciodată uniunea în principiu, ci din contră, ei au recunoscut în toate timpurile acea uniune care-și are baza sa în legea fundamentală a Transilvaniei, adică în diploma leopoldină. Ceeace însă nu voeste națiunea română și nu a voit niciodată este, uniunea cea improvisată, forțată, necondiționată, acea uniune, care este identică cu unificarea totală, fără nici un respect la miile de interese provinciale, locale, cum am zice exclusiv transilvane, crescute ori și cum, din pă-mântul ei, în cursul mai multor veacuri, și atât de mult complicate, încât regula-rea și complanarea lor nu se poate realiza aiurea, decât numai în lăuntrul Transilvaniei, aci acasă, în o dietă provincială, pe viitor ca și în trecut, în lungul perioadă de 700 ani. Despre această specie de fusiune țin Românii așa dară că este strică-cioasă, din mai multe puncte de vedere.

La locul acesta s'ar putea pune în-trebarea, că dacă Românii transilvăneni au recunoscut totdeauna un fel de uni-une a Transilvaniei cu Ungaria și dacă ei

nu sunt străini de oătră ea în principiu, pentruce nu au arătat niciodată modalitatea, condițiunile sub cari ar fi aplecați a o adopta?

La obiecțiunea aceasta răspunsul este ușor. Românii nu au fost întrebați niciodată despre uniune, ci în ciudă tuturor protestelor naționale s'a făcut totul „de nobis sine nobis”. În anul 1863, când ar fi fost ocaziune de a participa la pertrac-tarea acestei chestiuni, existența uniunii a fost negată chiar de regim. În anul 1865, când earăși regimul a dat-o în des-baterea dietei din Cluj, votul Românilor, depus în Decembrie pe masa dietei prin mitropoliti și ceilalți membri dietali de naționalitate română, fu desconsiderat și delăturat, ca și la 1848.

Chiar și dieta Ungariei din anul 1848 a prevăzut în art. VII §-ul 5 nece-sitatea de a se specifica condițiunile uni-unei, și a presupus o convențiune, sau contract de stat între ambele aceste țări, între limitele sancțiunei pragmatice. Nu-mai urmare consecventă este deci, că ne-respectarea acestor prevederi și proclama-rea precipitată a uniunii în dieta Transilvaniei a produs cele mai deplorabile efecte, cari pe lângă o prudență și mode-rațiune, dictată de natura lucrului și de toate conjuncturile politice de atunci, s'ar fi putut evita foarte bine și spre salutare tuturor.

tare a stărilor din biserică, la care se gândește cineva în România. Dovadă este chiar legea sinodală, prin care trece cu consecvență un singur fir roșu: tendința de a aduce toate afacerile bisericești în dependență de ministrul cultelor. Dovadă sunt și evenimentele cari s'au succedat în timpul din urmă. „Uite — zice dl. N. Iorga — chiar acum în urmă, de o parte se gătea legea sinodală, că să dregem biserica, și de altă parte se continua cu păcatele cele vechi, căci acestea sunt păcatele cele mari. Ei bine, dlor, admiteți dvoastră aceasta, ca un arhieru al bisericii românești să vină să mulțamească cutărui sau cutărui partid, pentru că prin el și-a câștigat cârja și mitra? Dar bine, noi, când alegem un vlădică, îl alegem sub inspirația Duhului Sfânt! Aceasta este credința noastră; este voința lui Dumnezeu coborâtă asupra noastră, prin slujba făcută în biserică... Prin urmare, nu se poate admite unui episcop sau unui mitropolit să vină să mulțamească cutărui sau cutărui partid pentru sprijinul pe care i-l-a dat. Din acest punct de vedere al meu este o impietate.¹⁾ Și nu se pot admite consfătuiri ale majorității cu privire la recomandarea cutărui sau cutărui pentru scaunul de mitropolit sau de episcop. Și, câtă vreme așa se va face, atâta vreme biserica românească, cu toate reformele de pe fața pământului va fi acolo unde e acum.”²⁾

Vorba e, că caracterele superioare, în mâna cărora să poți încredința conducerea treburilor bisericești, pot crește numai în lumina unei biserici libere. În umbra unei biserici aservite — vorbind în teză generală — nu pot crește asemenea caractere, cari să fie de mare folos și bisericii și țării — decât foarte cu anevoie.

Când se vor ridica asemenea caractere în biserică, cari să zică conducătorilor politici împreună cu Oșie de Cordova: „vouă v'a dat Dumnezeu putere peste țară, nouă episcopilor ni-a încredințat biserica. Noi nu avem să purtăm stăpânirea lumenească, voi nu aveți dreptul să purtați cădelnița și să porunciți în biserică!” — atunci va tresări de bucurie biserica, mulțamind lui Dumnezeu împreună cu Psalmistul: „O

¹⁾ Deși am zis, că nu mă voi provoca la canoane, să mi se îngăduiască să aduc câteva hotărâri ale lor cu privire la cele afirmate de dl. N. Iorga. Can. 30 ap. zice: „Dacă vre-un episcop, întrebându-l principii (conducători) lămuriți, și-ar câștiga prin ei vre-o biserică, să se depună și să se segrageze, și cu ei toți partizanii lui”. Can. 3 al sinodului VII. eum. zice: „Ori ce alegere de episcop, sau de presbiter, sau de diacon, ce se face de stăpânitori, să rămână fără valoare”.

²⁾ Legea sinodală. Discurs ținut la camera în 28 Martie 1909.

Pe cât ne sunt nouă cunoscute părerile și chiar convingerile predominante ale Românilor din Transilvania, apoi ei în chestiunea uniunii văd o întrebare de viață și de moarte pentru existența lor națională, care îi și ține în grije și temere perpetuă. Din această cauză ei nu înțeleg a pretinde formularea și fixarea condițiilor uniunii, cum și turnarea lor în o lege fundamentală de stat, care să-și aibă valoarea sa pentru tot viitorul și se rămână scutită și apărută pentru totdeauna, de orice fluctuațiuni și furtuni politice, mai apărută și mai respectată de cum fusese chiar și diploma leopoldină din 1791.

Prin lege fundamentală de stat, iar nu prin legi, ca se ziceam așa, efemere, cari astăzi se aduc, iar peste câțiva ani se delătură prin majorități tot efemere, cred Românilor că-și vor putea conserva și scuti existența lor națională și chiar existența și înflorirea religiunii. În aceste convingeri ale ei națiunea română din Transilvania fusese confirmată chiar și prin prealabile promisiuni făcute la repetite ocazii, și anume, prin actele de stat din 20 Octombrie 1860, cum și prin cele din 21 Aprilie — 4 Maiu și din 15 Iunie 1863.

Abstracțiune făcând de astă dată dela alte condițiuni ale uniunii, cari se reduc la țara întreagă, ca atribute ale autonomiei, ne vom permite a enumera la

Doamne, rupt-ai legăturile mele, Ție voi jertfi jertfă de laudă și întru numele Domnului voi da, înaintea a tot poporului lui” (Ps. 115, 7—9).

Atunci va sălta și inima noastră, a tuturor cari avem încredere în viitorul bisericii ortodoxe române și dorim mărirea ei.

Fondurile culturale.

Ilustrul domn Dr. Iosif Gall a publicat o declarație în foaia „Az Ujság” din Budapesta (Nr. 44 din 21 Feb.) și în „Délmagyarországi Közlöny” din Timișoara (Nr. 34 Feb. 12) în scopul de a pune capăt insinuirilor făcute în foile șoviniste, că înființarea fondurilor culturale la Români ar avea tendință îndreptată în contra statului, și ar avea de scop eludarea legii apponyane, în privința școalelor populare.

Declarațiunea în esență e de următorul cuprins: „Bisericele române, pentru ca să poată înzestra școalele lor confesionale amăsurat legii populare a lui Apponyi, înosebi, pentru ca să poată providea învățătorii cu salare mai mari, prescrie în aceea lege, adică pentru ca să poată aplica învățătorii mai calificați, garantându-le o viață mai sigură, au hotărât să creieze câte un fond cultural, pentru acoperirea speșelor mai mari, împreunate cu aceasta.

Crearea astorfel de fonduri corespunde și scopului statului, ca să se ridice instrucțiunea populară la un nivel mai înalt, iar însărcinarea prea mare a statului să se evite.

De aceea incorect să suspicionează nimeni aceasta ca una al cărei scop suprem ar fi, nu rădicarea culturii populare, ci aceea, ca să se elude legea apponyană, pre când chiar nici legea aceasta nu intenționează a estinde ajutorul statului, așa zicând, a' l forța și asupra acelor școale populare, ai căror susținători pot satisface recerințelor legii, ci vrea să ajutore numai acele școale, cari din putere proprie nu sunt în stare la aceasta. Așa dară, dacă confesiunile să năsuiesc, ca să poată corespunde cât mai mulți susținători de școale recerințelor legii, ele nu lucră în contra intențiilor statului, ci proced în înțelesul intențiilor acestuia, și nu merită suspiciune, ci laudă.

Confesiunile o știu prea bine, că fondurile cari au să fie create, ori cum să succeadă colecta, nu vor putea acoperi suma mare, recerută pentru sprijinirea tuturor școalelor populare, ci tot vor mai

locul acesta numai acele condițiuni, pe cari doresc Românilor a le vedea trecute și asigurate în o lege fundamentală de stat. Acelea sunt:

A.) In respect politic:

1. Recunoașterea limbii lor de limbă oficială, alături de limba maghiară, în toate afacerile interne ale Transilvaniei, de orice natură ar fi acelea, în modul precum se recunoscuse aceea la anul 1863/64.

În partea cea mai mare a Transilvaniei funcționarii au trebuință numai de două limbi, adică de cea maghiară și de cea română. După noi, un funcționar care nu e în stare a mai învăța pe lângă limba maternă încă una din cele două limbi, acela nu merită a fi pus în funcțiune publică. Acest principiu se adoptase și în parte se și aplicase chiar și sub sistemul absolutist, iar sub cea numită schmerlingiană s'a realizat cu cel mai bun succes. Din toate limbile câte se vorbește în țările coroanei ungarești, limba română este, după judecata tuturor bărbatilor competenți, cea mai ușoară. Afară de aceasta, limba română stă îndată la locul al doilea după cea maghiară, cu avuția sa în literatură, și face pe an ce merge progrese considerabile, în tot respectul, în literatură și în știință. De unde urmează, că candidații pentru funcțiuni publice au ocaziune

rămânea număratoase școale avisate la ajutorul statului.”

Suntem mulțamitori ilustrului Domn Dr. Iosif Gall, pentru aceste clare explicări date acelor, cari și în fondurile noastre culturale văd câte o primejdie pentru stat și pentru națiunea maghiară.

Un răspuns.

Mărturisesc cu toată sinceritatea inimii mele, că nu bucuros mă pun să răspund în o chestie, care mi se pare, prea mult a ocupat pe unii de ai noștri, deși nu era de lipsă să se amestece în darăveri străine, căci deslegarea chestiei cu privire la bunătatea sau răutatea legii celei mai nouă bisericești, privea mai ales pe frații din România, și în ultima analiză avea să o verifice sau disqualifice practica vieții.

Nu țin nici la obiceiul băbesc de a avea cuvântul din urmă, căci eu cred, cumcă expunerea convingerii, în termeni clari și hotărâți, nu are lipsă de nouă dilucidări și de nou sprijin. Dar sunt sililit în urma învinuirii, ce mi se face, de a sta în contradicție concludia mea cu premisele puse de mine, să iau din nou cuvântul.

Eu nu am lucrat cu deducții logice, ci am prezentat organizația bisericii noastre în forma, cum o înțeleg eu, cum o a înțeles profesorul meu Ioan Popescu și cum o înțelegem toți, cari ne-am adăpat din izvoarele, din care și-a construit Șaguna organizația bisericească. Am crezut, că e necesar să contribuiesc și eu în câțva la lămurirea afacerii, fără să-mi arog cătuși de puțin un titlu de drept autoritativ în expunerea părerilor mele.

Și dacă am ajuns să constat, că legea lui Haret nu e anticanonică, o am făcut pe baza canoanelor, și anume: canoanul 9 al sinodului ecumenic al IV-lea și canoanul 28 al sinodului local din Cartagina, în sensul cărora: „Episcopul judecă cauzele bisericești din eparhie cu consistorul său, constând din membrii cei mai aleși ai clerului”. (Șaguna. Dreptul canonic pag. 131). Și cumcă legea lui Haret acest lucru l-a făcut, când a instituit consistorul suprem, în care chiamă la sfat și pe preoți de mir, nu o poate nega nimeni.

Nu cu silogisme, ci cu canoane, am dovedit, știind că silogismele de multeori sunt mincinoase.

Legea lui Haret în ființa și concepția sa e în consonanță cu canoanele.

Și dacă anumite concluse au să fie supravizitate de ministru, partea asta privește felul de alcătuire al legii, și nu esența ei.

Dar să fim sinceri și să recunoaștem, că în stadiul de astăzi în biserică din România e lipsă de o așa controlă, căci bisericanilor le lipsește încă maturitatea necesară, ca să se poată conduce cu totul independent și autonom.

În care țară domnește mai multă libertate ca în România, și cu toate acestea acel cler înalt n'a făcut până acum nimic din propria sa inițiativă, ci a așteptat tot dela stat. A avut vreme deajuns să pornească o mișcare de organizare, dar s'a ferit de ea. Când eram elev al seminarului „Andreian” apărea o revistă preotească în București, pare-mi-se „Viito-

rul”, care lupta pentru o organizare constituțională, ca a noastră, dar voia sfântul sinod să știe de asta? Nici pomenire!

Eu am firma convingere, că îndată ce se va arăta biserica mai superioară în modul de vedere, nu va fi ministru, care să o împedecă în mersul ei spre deplină libertate. Numai cât să nu se uite, că Europa civilizată în ce direcție merge, și să nu se creadă, că noi Românilor vom putea rămânea în culcușul nostru, neatinși de fluctuațiile civilizației europenești. Părerea mea este: Biserica să-și păstreze pentru toate timpurile neatinse principiile genuine ale creștinismului, căutând a-și acomoda formele sale de viață la spiritul timpului și gradului de evoluție culturală ce se succede după vremuri.

Astfel stând lucrul nimeni, fără a fi socotit de retrograd, nu va susținea că anatema e ceva satorit pentru toate timpurile. Anatema, ca și escumunarea, punerea sub interdict, sunt dispoziții de disciplină și nu dogme, deci ele sunt trecătoare și nu dăinuitoare: „și-au trăit traiul și și-au mâncat mălaiul!”

Cine vede altcum, treaba lui, eu așa văd.

Dr. Petru Șpan.

Scrisori din Roma.

Roma, 15 Ianuarie.

Începând cu Miercurea cunzei, viața religioasă din Roma, e în totul ei. De pretutindenea, glasul clopotelor sonore, chiamă la înfrățiri de rugăciune, și bisericile mărește de-o splendoare mistică, adăpostesc cu multă cucernicie, de dimineța până la Ave Maria, inimile acelor, ce vin să-și destăinuiească durerea înaintea altarelor. Ceea ce mărește însemnătatea acestei părți a anului bisericesc, e predica. Cred că nici unde nu se vorbește mai mult, mai frumos, mai avântat, decât aici, unde religia are mai mulți dușmani și adeseori foarte iscușiți. Nu e bine informat acela însă, care socotește că biserica romano-catolică e un organism putred, ce și-a trăit traiul, căzut pradă anticlericalismului, rămăi dimpotrivă încăntat, când simți în față, aproape într-o formă vie, atâta zel și dragoste pentru casa Domnului.

Roma, rămâne vecinic aceeași; an de an, deceniu după deceniu, secole de-a rândul, și acum aproape două milenii de lupte, de fapte mari, de valuri uriașe culturale, trecând prin sufletul ei, au întărit-o așa de puternic, încât de-ar peri toate zidurile, de s'ar năru din temelie Colosseul, dacă chiar al doilea incendiu neronian ar acoperi cu cenușă toată strălucirea și comoare, prin tradiție grandioasă, prin însemnătatea ei epocală, ca o poveste, ca un Făt frumos, ar rămânea vie în amintirea tuturor neamurilor. Și e ceva minunat, să observi acum aici chiar această admirabilă succesiune de generații mari; același caracter în popor ca și odinioară, aceleași trăsături, aceeași vioiciune și frumsețe, și cu toate acestea două mii de ani s'au perândat, cu tot amărul lor de suferințe, de visuri neimplinite, de dorințe aprinse...

Roma e un oraș al bisericilor și al preoților. Nu știu să vezi undeva atâția preoți, atâta studenți în teologie, atâta călugări, ca aici. Se presintă uneori bine, chiar interesant pentru laici, această variație bătoare la ochi, de reve-

gească, care a și fost pertractată în secțiuni.

3. Lege electorală nouă conformă și uniformă pentru toate clasele locuitorilor, adică o lege din care să lipsesc orice privilegiu de clasă și de caste, lucru care nu lipsește din ambele legi electorale transilvane, aceea din cea dela 1791, și din cea dela 1843. Ambele aceste legi au produs în tot timpul cea mai adâncă nemulțumire.

4. Aplicarea bărbatilor de naționalitate română la toate funcțiunile publice ale statului, câte cad sub denumire, fără altă favoare și preferință, decât numai aceea pe care și-o va câștiga fiecare individ prin calificațiunea sa, prin meritele câștigate în vreun serviciu și prin cunoașterea limbilor patriei.

B.) In respect bisericesc:

5.) Libertatea și reciprocitatea deplină a religiunii Românilor în Transilvania.

6.) Autonomia bisericii gr. catolice, cu congrese bisericești provinciale și diocesane.

7.) Dotarea clerului român din tesaurul statului, sau din fonduri publice.

(Va urma).

renzi, de tunici, de talare și brăne. Vestiminte absolut roșii poartă studenții din Ungaria și Germania, „gamberi” — ruci, cum îi numesc italienii, violet au Americanii, tunică neagră cu brăne roșii Grecii și Rușii, vânt închis Englezii. Adăugând la acestea și felurile rase ale călugărilor, ale Nestorienilor, Coștilor, Maroniților, ale Grecilor, cari au o biserică proprie, chiar în defavorul serioșității, îți face impresia că te afli într-o galerie minunată de costume. Pentru un străin, fără îndoială faptul se prezintă curios și nu știi cum să-l iai.

Biserica rom. est. însă e plină de viață și se lucrează foarte stăruitor. Ne întrec catolicii, să fim chiar cât de soviniști, prin două lucruri mai cu seamă: prin cultură și prin însuflețire. Le accentuează acestea, pentru că dacă am vrea și am dori mai ferbinte, le-am avea și noi.

Fără îndoială, nu se pot asemăna școlile și seminariile noastre cu cele de aici, e și imposibil, din foarte cunoscute cauze pe cari nu-i lipsă a le aminti. Am ascultat câteva prelegeri la „Propaganda Fide”, seminarul în care se pregătesc misionari pentru lumea întregă și la „Collegium germanicum”. Se pătrunde foarte greu, fiind pretutindenea porțile închise pentru lumea mare, chiar tinerii gr. cat. din Ungaria suat primiți numai prin o recomandare specială de diecezele lor. Câteva seminarii au profesori eselenți, cunoscați prin lucrările lor în toată lumea teologică și științifică. Intre alții am ascultat cursul profesorului Dupin, francez, cunoscut ca un scriitor de valoare și teolog distins. E o mare de cunoștințe omul a ceea mărunț, cu ochii pătrunzători de foc. Te cuprinde ușor cu puternice argumente pe cari nu se sfiește a le învesmănta cu lumina științei experimentale moderne, a le judeca profund, înfățișându-le totdeauna cu o bogată măiestrie retorică. Toți profesorii vorbesc latinește, limba care păstrează, cu atâta tenacitate, unitatea culturală a bisericii apusene.

Teologii sunt educați fără excepție în seminarii, și aici primesc acea însuflețire pentru cariera aleasă, prin care îi vedem mai târziu predicând în cele mai depărtate unghieri ale pământului la cele mai înopiate popoare. Nu se poate crede și judeca pe deplin, câtă abnegație și statornicie desvoaltă această tinerime crescută la Roma. Biserica romano catolică n'are lipsă de reforme, ci de un vânt cald de premenire, de o suflare curată de reînviere — nu spun reforme, pentru că reforma nu-i corectă, cunoscând bine pe protestanți; s'a dat prea multă atenție formalismului, în defavorul rațiunii și credinței adevărate. Să se facă mai multă lumină și atunci ar fi mai bine, și lupta s'ar da cu mai multe biruințe. Noi în privința asta stăm pare că mai bine, sau cel puțin suntem într-o stare de progres.

Miscarea de reînviere însă pare a se fi început și va aduce de sigur roade frumoase... I. Broșu.

NOUTĂȚI.

Predică în catedrală. Duminică, la sfânta liturgie, va predica în catedrala din Sibiu d^r. Dr. A. Crăciunescu, profesor seminarial.

La Berlin. Ministrul de externe, contele Aehrenthal se află în Berlin de câteva zile. Marți a vizitat pe cancelarul german Bethmann-Hollweg, care a dat seara un dîneu în onoarea ministrului nostru. Împăratul Wilhelm a conferit contelei Aehrenthal briliantele ordinului Vultur-Negru.

Monument. Dl. D. Paciurea, profesor la școala de arte frumoase, lucrează la un monument al poetului Eminescu. Monumentul, de 3 1/2 metri înalt, 2 m. lat, reprezintă o stâncă, din care se ivesc capul frumos al marelui scriitor. De-a dreapta și d'a stînga stîncii sunt două figuri de femei, care înfățișează iluziile pierdute. Alte figuri dimpr-jur exprimă poetic pe fețele lor frământarea ideilor. Efectul acestui monument al tinărului sculptor român, care a făcut studii strălucite, se spune că e uimitor.

Inaugurare. Societatea scriitorilor români și-a inaugurat Vineri localul său din Strada Academiei. Dl. M. Sadoveanu, președintele societății, a rostit cuvântul de deschidere, exprimându-și bucuria că scriitorii români au reușit să aibă o societate și un local propriu, unde se pot întâlni și sfătuși asupra sorții lor. Recitări și cetiri au completat programa inaugurării. Un public ales, compus din scriitori, publiciști și a. a. laudat parte la serbare.

Dela camerele advocațiale. Camera advocațională brașoveană a numit pe dl. Dr. Liviu Pandrea curator al cancelariei răposatului avocat din Făgăraș Dr. Ioan Turcu. — Camera din Marăș-Oșorhei a primit în lista sa pe dl. Dr. Mihai Dobreanu avocat în Gyergyószentmiklós.

În congregația comitatului Arad, ce s'a ținut Sâmbătă, s'a primit cu mare majoritate de voturi propunerea, d'a se lua la cunoștință numirea noului guvern. Pentru propunerea aceasta au votat și membrii români ai congregației.

De imitat. Dl. Nicolae Nestor, canonic în Lugoj, cum i se scrie „Drapelului”, a instituit o fundațiunea de 25 de mii de coroane spre scopuri filantropice; — fapta aceasta nobilă a săvârșit-o din prilejul jubileului său preoțesc de 25 de ani.

Nou corp de armată. Divizia aflătoare în Dobrogea va fi transformată în primăvara aceasta în al cincilea corp de armată român.

Atentat. Un farmacist mahometan în Cairo a tras mai multe focuri asupra primului ministru al Egiptului, Butros pașa. În urma ranelor primite ministrul a încetat din viață. Atentatul a fost arestat. Crima s'a comis din motive politice. Se vorbește de societăți secrete.

Fusionare. „Ciacovana”, institut de credit și economii în Ciacova, va fusiona cu institutul din Timișoara „Timișana”, care va întemeia în Ciacova o filială.

Hymen. Valeria Dragomir și Andrei Gălea cand. de preot, anunță serbarea religioasă a cununiei lor, care se va ținea Duminică, în 14/27 Februarie a. c., la orele 3 p. m., în biserica rom. gr.-orient. din Porcești.

— Elena Tătar și George Șolca își anunță serbarea religioasă a cununiei lor, care se va celebra Duminică, în 6 Martie st. n. a. c., la 3 ore p. m., în biserica rom. gr.-or. din Hetur.

— Eugenia Cherebeșiu și Coriolan Fl. Podobaș absolvent de teologie anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, ce se va ține în biserica gr.-cat. din Someș-Odorheiu la 6 Martie st. n. a. c.

Cordiana. Aflăm, că institutul „Cordiana” din Fofeldea, pentru înlesnirea clientelei sale din jurul Norichului, a înființat o agentură în opidul acesta.

Colonia de copii din Ocna Sibiului. Ca în toți ani reuniunea igienică din Sibiu și în acest an va trimite copii în mod gratuit în această colonie. Cei ce doresc să reflecteze la acest favor să înainteze de cu vreme cererile lor. Se primesc copii dela 6 până la 12 ani. Copii, cari au ghinduri, dureri de ochi, scurgeri de urechi, cu un cuvânt copii cu înclinări spre scrofuloză, se îndreaptă foarte mult sub influența apei sărate din lacurile Osnei, ajutate de hrana și îngrijirea bună ce li se dă în colonie.

Congres. Sub președinția arhiepiscopului din Paris s'a ținut un congres de preoți, care a protestat împotriva atentaților făcute în Franța asupra conștiințelor. Congresul cere, să se respecte ordinanța copiilor și drepturile capilor de familie, precum și libertatea desăvârșită a învățământului.

Micado. Europeanii au obiceiul să numească Micado pe împăratul Japoniei. Un ambasador japonez din Europa a arătat zilele acestea, că în țara lui nu se folosește vorba aceasta ca titlu împărătesc. Japonezi își numesc suveranul: Cote. În limba lor, micado nu însemnează altceva, decât poartă.

De vânzare ziarul „Tribuna” de pe anul 1896, colecție completă, legată, cu 28 coroane și „Dreptatea” de pe anul 1896, iarși colecție completă legată, cu 20 coroane.

Dosă, nu glumă. Un client cam o brăznicuț oprește pe medicul său în drum și-l întreabă zicând: „De doctor, dta aud că ai recomandat carnea de pește, ca leac întăritor și foarte potrivit pentru creerii omului; cam ce cantitate mi-ai recomanda mie pe zi?” Doctorul, care nu era prieten al consultațiilor atât de ieftine, i-a răspuns îndată: „Pentru dta ar fi poate cel mai bun lucru, să începi dintr'una cu o mică balenă”.

Redacțional. Aflăm, că domnul Silvestru Moldovan, redactorul „Foi Poporului” a fost numit de redactor șef al „Gazetei Transilvaniei”. Dl. Moldovan își ocupă postul Marți, în 1 Martie a. c.

Al 153-lea! Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a plătit ajutorul statutar, după răposatul membru, mult regretatul Alexiu Onițiu, fost jude r. în penze. Acesta este al 153-lea caz de moarte în sânul Reuniunii rom. de înmormântare sibieni.

Reuniunea română de cântări din Năsăud, cum ni se scrie, a dat Sâmbătă un strălucit concert sub conducerea dlui A. Bena. A fost o rară sărbătoare artistică, la care și-a dat concursul și muzica militară din Bistrița.

La fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, întemeiat de „Reuniunea socalilor rom. din Sibiu”, au mai dăruit: Vasile Becan, sodal faur, 20 bani; Nicolae Vlad, paroh, (Selimbăr) și soția sa Ana, câte 50 bani; Ilie Stelea, blănar, 20 bani; Dr. Vasile Stan, prof. sem., soția sa Anița și fiica lor Irina, 1 cor.; Timoteiu Popoviciu, prof. sem., 20 bani; Dr. Nicolae Bălan, prof. sem., 1 cor., Aurel Bratu prof. sem. și Vic. Tordășianu, prezident, câte 20 bani.

Din Paris se depeșează foilor norvegiane, că Duminică trecută a fost primit scriitorul Anatole France de către Björnson, a cărui stare în zilele din urmă s'a îmbunătățit peste așteptare. Vizita s'a făcut cu învoirea medicilor. Anatole France și-a exprimat în vorbe entuziaste admirația pentru marele bărbat al Norvegiei și apărătorul desinteresat al celor năpăstuiți de soarte și de oameni.

Ipnatism. Într'un restaurant din München se vorbea zilele acestea despre ipnism. Unul din societate, un inginer, a luat sarcina să facă un experiment ipnotic. O damă s'a oferit să-i servească de mediu, și în adevăr inginerului i-a succedat să o ipnotizeze. Când însă a voit să o trezească din somnul ipnotic, încercările n'au reușit. Femeea a fost dusă la clinică, dar până acum nici acolo n'au putut-o deștepta. Ingerul a fost arestat.

Urățenia — noroc. Artista franceză Polaire scrie într'un z'ar, că toate succesele sale de pe scenă le datorează urățeniei sale fenomenale, de care se bucură. La început încercase mai multe rețete pentru a-și acoperi defectele corporale; dar mai târziu s'a convins, că a fi slută este la urmă totuși o distincțiune a naturii, întocmai ca și a fi frumoasă; — prin urmare n'ai decât să te gâti folosi de distincțiunea aceasta. O față urâtă, zice artista, n'a făcut nefericirea nimănui; fața frumoasă a stricat însă o multime de femei. Cum a venit la ideea, să-și folosească urățenia? Artista povestește, că a bîgat de seamă, când era mai tinără, că lumea a dăseca își petrece bine privindu-i fața cumplit de urâtă; astfel odată s'a hotărât să-și cultive urățenia și să-i tragă folosul. Și-a tăiat părul de tot, s'a îmbrăcat în haine rău croite, a încălțat ghetă fără tocuri, a încercat cu un cuvânt toate, ca să-și învedereze cât mai bine însușirea urățeniei. A izbutit în grabă: oamenii abea o zăresc, se strică de rău; lumea se amusează minunată la vederea ei. Când se arată pe scenă, chiar fără a rosti o vorbă, face imediat impresia cea mai hazlie asupra auditorului. Directorii de teatru se întrec s'o angajeze; colegele sale o adoară, nu i fac intrigă, n'o invidiază, n'o grăesc de rău; iar publicul o resfăță și o înbaște... Și numai din cauză, că e urâtă foc. Mai are însă și altă mulțumire: nu trebuie să tremure la gândul, că îmbătrânind are să și piardă — frumseța. Căci „frumseța” ei crește cu anii. E mulțumită mereu, e liniștită totdeauna, și n'ar schimba urățenia feței pentru toate frumusețile femeiești din lume. Cel puțin așa declară ea însăși.

Convocare.

Prin aceasta convocăm adunarea generală a despărțământului Sibiu-Noorh al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, pe ziua de 21 Februarie st. v. 6 Martie st. n. a. c. Adunarea generală se va ține în Sebeșul-inferior (Alsô Sebes). Programul adunării ieste următorul:

1. Serviciu dumnezeiesc și predică ocațională.
2. Prelegere populară ținută de dl. I. Mateiu cand. de preot.

3. Raportul general al comitetului despărțământului de pe anul 1909.

4. Prelegere despre stupărit ținută de Dl. Aurel Coșoiu, conducătorul școalei agronomice din Sibiu.

5. Conferință religioasă.

Rugăm pe toți domnii membrii ai despărțământului Sibiu al Asociațiunii, precum și pe toți sprijinitorii Asociațiunii să binevoiască a ceresta în număr cât se poate de mare această adunare.

Sibiu, 6/19 Februarie 1910.

Dr. M. E. Cristea Dr. A. Crăciunescu
director. secretar.

Cărți și reviste.

N. R. Literar. nr. 6 din 7 Febr. 1910 conține: O culegere de literatură populară „din toate ținuturile românești”. Logofeții-Mari Bubuiug și Bălos de G. Coriolan. Oedip la Colona, de Sofocle, trad. De pe culme, versuri de Volbură Poiană. Povestea unui galoș de R. Cioflec. Cugetări. Bibliotecile populare, la englezi. Cronică. — 10 bani numărul.

Falanga literară și artistică, sub conducerea dlor Payelescu, Lovinescu, C. Moldovanu, Z. Bărsan și Em. Gârleanu. A apărut nr. 5 din 6 Febr. 1910 și cuprinde: „Saora Fames”, poezie imitată de C. Moldovanu. Sorisoare găsită, de Em. Gârleanu. D. Anghel, de E. Lovinescu. În pară, de A. Măndru. Mozaic critic, de M. Dragomirescu. În infinitul alb, de Zoe G. Frasin. Intăia Duminică, de Em. G. Celei așteptate, de M. Șăulescu. Congresul cometelor, de E. Grigoraș. Epigrame de Cincinat. Eleganța, de L. R. Informațiuni literare și artistice. Bibliografie. — Numărul 15 bani.

„Biblioteca pentru toți” publică în numărul din urmă o traducere după celebra dramă a lui Ibsen: *O casă de păpuși*, sau *Nora*. Individualismul extrem pe care-l propovăduiește Ibsen în această piesă a dat loc la multe comentarii și critici. Are drept o femeie, care după câțiva ani de căsnicie vede că n'a fost socotită de bărbatul ei decât drept o păpușă și care și dă seama, că nu cunoaște de loc viața reală, să-și părăsească soțul și copiii pentru a se pregăti prin propria ei experiență pentru o nouă viață? Problema a fost mult discutată și se discută încă și astăzi. Și ori cât s'ar critica tendința lui Ibsen, când a scris această piesă, un lucru a recunoscut toată lumea: *Nora* este și rămâne una din cele mai viguroase drame a marelui dramaturg norvegian, una din acele capodopere care fac fala literaturii universale. Traducerea a fost făcută cu o deosebită îngrijire și cu o scrupuloasă observare a originalului. De vânzare la toate librăriile. Prețul 30 bani. Catalogul complet al acestei biblioteci a se cere gratis la librăria editoare Leon Alcalay la București.

Posta redacției.

Dlul G. C. în Ciubanca. Nu se poate.

Dlul C. F. în C. Nu putem publica cele trimise, pentru că ar provoca răspunsuri și animosități, de cari nu e nici o trebuință.

Roma, Via Vorese 15. Numărul cu A. vi s'a trimis, dar ni-a sosit îndărăt, nu știm din ce motive. Vi s'a trimis astăzi a doua oră. Foala merge de astăzi înainte la adresa dată.

Teatru german.

Sâmbătă: *Kaufmann von Venedig*, Duminică d. s.: *Walzertraum*, sâra: *Die geschiedene Frau*, Luni: *Feenhände*.

Pentru recăștigarea repede

a puterilor după friguri trecute și a altor boale slăbitoare, Emulsiunea lui Scott aduce conform experiențelor, serviciile cele mai bune

Emulsiunea lui Scott

are gust bun, e ușor de mistuit și se ia cu plăcere chiar și de aceia, cari nu suportă alte preparate. De aceea și are

Emulsiunea lui Scott

un efect mult mai mare.

În ce privește curățenia părților constătătoare și încrederea în efect, *Emulsiunea lui Scott* e cu totul ideală și e în general recunoscută ca Emulsiune model necunoscută.

Prețul unei sticle originale c. 2-50.

Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai
cu această marcă
— Pescarul — ca
semnul garanției
a experiențelor
lui SCOTT.

11 (380) 4-4

Nr. 39—1910.

(73) 1—3

Concurs.

In sensul înaltului ordin consistorial din 22 Ianuarie a. c. Nr. 14.885/1909 Pres. se publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a II-a Ocolușul-mic, în protopresbiteratul Hațegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat. Doritorii de a ocupa acest post și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta — cu prealabila încredințare la acest oficiu — înaintea alegătorilor în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Hațeg, în 2/15 Februarie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-tului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 62/1910 prot.

[72] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Sănbenedic cu filia Acoșfalău protopresbiteratul Murăș-Oșorheiului pe baza ordinului consistorial de data 27 Ianuarie a. c. nr. 994 Bis. se publică concurs re-peșit cu termen de 30 zile dela prima pu-blicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Reflecții la acest post dela cari se pretinde, ca înainte de intrare în ins-titutul teologic să fi absolvat 8 clase medii au să-și înainteze cererile instruite con-form normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul indicat și după prealabila încredințare a pro-topresbiterului să se prezente în vre-o Du-minecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta, predica și eventual a oficia s. liturgie.

Murăș-Oșorhei, 4/17 Febr. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Murăș-Oșorhei în conțelegere cu co-mitetul parohial concernat.

Stefan Russu
protopresbiter.

Dr. Nicolau Ittu

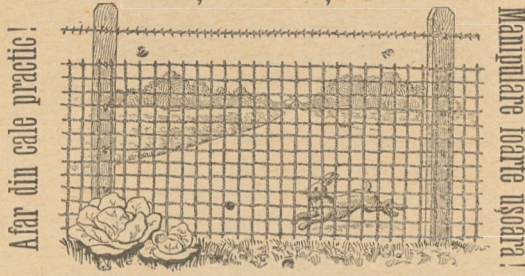
medic

Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 45 etaj.

Ordinează: 9— $\frac{1}{2}$ 11 și 3— $\frac{1}{2}$ 5.

(40) 3—3

Garduri colosal de eține!
Invențiune sensațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfec-tiunea neîntre- Impletituri-Hungaria. Se face nu-cută a patent. mai din sâr-me suflă de ziile.

Prețul per metru pătrat 30 bani și mai mult.
• A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker Fabrică de gra-tii, impletituri și gard. de sarmă.
Budapest VIII. Üllői-ut 48/82.

Serviciu ețin, prompt și conștientios.
Catalog ilustrat gratuit și franco.
[29] 2—10

Picăturile de stomach ale lui Brády

cu
Maica Domnului de Mariaszell
ca marcă de scutire

de aceia numite „Picături de stomach de Mariaszell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc con-tra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, dnrere de cap și stomach, colică, insomnie, a-nemie și galbinare etc.
Se găsește în farmacii cu prețul — 80 bani și C. 1-40. 6 sticle cu C. 5 — 3 sticle duple C. 4-50, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei”, Viena I. Fleisch-markt I. Depot Nr. 241. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dnui de Mariaszell, em-bellogie roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (37) 3—15

„HUNEDOARA”,

însoțire de anticipatiune și credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanți ai însoțirii de anticipatiune și credit „Hunedoara”, să invite în virtutea §§-lor 23 și 24 ai statutelor la a

XXV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Deva Miercuri în 9 Martie 1910 st. n. la 2 oare după amiazi în localul însoțirii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea unui președinte, a unui vice președinte, precum a doi secretari și doi scrutători.
2. Raportul direcțiunii cu privire la activitatea consiliului administrativ și la starea cassei însoțirii (bilanțul) pe anul 1909, raportul comisiei de supraveghiere și hotărârea asupra profitului curat.
4. Eventuale propuneri (§. 29).

În lipsa membrilor receruiți, — de preste jumătate a părților fundamentale — adunarea se va ține în înțelesul § lui 25 din statute la 16 Martie a. c. tot la timpul și în localul indicat.

Domnii participanți pot lua parte sau în persoană, sau prin plenipotențiații lor, cari asemenea au să fie participați fundamentali (§. 26); nime nu poate exercita însă mai multe de 20 voturi (§. 10).

În timpul încheierii bilanțului însoțirea a avut 319 părți fundamentale à 100 co-roane 31900 coroane.

Din ședința consiliului administrativ al însoțirii „Hunedoara” ținută în Deva în 16 Februarie 1910.

Alesandru Moldovan sen. m. p.,
director.

Alesandru Moldovan jun. m. p.,
contabil.

Contul bilanț cu 31 Decemvrie 1909.

Active—Vagyon.		Mérleg számla 1909 december hó 31-ével.		Passive—Teher.	
	K f		K f		K f
Cassa în num. — Pénztárhéztet	1,236 81	Părți fundament. — Törzsbetétek	31,900—		
Cambii — Váltótárca	128,149—	Fondul de rez. — Tartalékakap .	24,000—		
Obligațiuni — Kötelezvények .	217,085—	Fondul de dubioase — Veszteséga.	1,211 61		
Bon la alte băuci — Saját betétek	13,387 49	Fond de rezervă special — Külön tartalékakap	5,000—		
Realități — Ingatlanok	461 47	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	610 50		
Mobiliar — Leltár	1,160 24	Dep. spre fruct. — Takarékbetétek	283,964 63		
Amortizare — Leírás	160 24	Int. trans. antic. — Átmeneti kam.	6,394 05		
Anticipațiuni — Előlegek	300—	Profit net — Tiszta nyereség . .	9,590 09		
Debitori — Adósok	1,051 11				
	362,670 88				362,670 88

Contul Perdere și Profit.

Debit—Tartozik.		Veszteség és nyereség számla.		Credit—Nyereség.	
	K f		K f		K f
Interese de dep. — Betétkamatok	13,975 74	Profit transpus din 1908 — 1908 évről áthozott nyer.	400—		
Spese: — Költségek:		Interese: — Kamatok:			
de birou — irodai	998 39	dela depun. proprii — saját betétek után	346 23		
salare — fizetések	4,260—	dela cambii — váltók után	14,201 92		
chirie — lakbér	440—	dela obligațiuni — kötelezvények után	15,905 36		
Dare: — Adók:		Proviziuni — Jutalékok	3,365 25		
directă și aruneuri — e-gyenes és pótdó	2,324 93				
după inter. la dep. —					
tőkekamatadó	1,395 37				
Amortizare din mobilier — Leírás a leltárból	160 24				
Marce de prez. — Jelenléti díjak	1,074—				
Profit net — Tiszta nyereség . .	9,590 09				
	34,218 76				34,218 76

Deva, în 31 Decemvrie 1909.

Alesandru Moldovan sen. m. p.,
director. — igazgató.

Diosiu Ardelean m. p.,
casar. — pénztárnok.

Alesandru Moldovan jun. m. p.,
contabil. — könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Avram P. Păcurariu m. p. **G. Popoviciu m. p.** **Dr. Alesandru L. Hosszu m. p.**
George Gila mp. **Abel Bera mp.** **Alesandru Petreu mp.** **Dr. Cornel Moldovan mp.**

Subsemnatul comitet de supraveghera am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alólirott felügyelőbizottság jelen számlákat megvizsgálta és helyesnek találta.

Deva, în 12 Februarie 1910.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelőbizottság:

Dominic Rațiu m. p. **Adam Lesnican m. p.** **Romulus Cutean m. p.**

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-comandate (302) 26—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

O vail!

La tusă, răgușală și mucărie ajută re-pede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra ape-titului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI., Váci-körut 17.

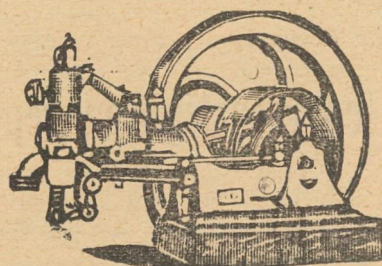
Pastilele de piept ale lui
EGGER m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummeler, Carol Prissel, Au-(345) 21—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Vilhelm Lederhölger, Ludwig Binder, farmacia.

Fabrica drezdană de motoare societate pe acții.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

Benzin, ulei crud, gaz, petrolu, precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltueli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

IGNACZ GELLÉRT & COMP.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12—91.

Garanție foarte bună. Condiții de plată favorabile.

(329) 17—20